

*Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci
predseda*

19.3.2024

pán Johan Van Overtveldt
predseda
Výbor pre rozpočet
BRUSEL

Vec: Stanovisko k návrhu rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o mobilizácii Európskeho fondu na prispôsobenie sa globalizácii na pomoc pracovníkom, ktorí prišli o zamestnanie, na základe žiadosti Dánska – EGF/2023/004 DK Danish Crown (2024/0044(BUD))

Vážený pán predseda,

v rámci predmetného postupu bol Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci poverený predložením stanoviska Vášmu výboru a rozhodol predložiť toto stanovisko vo forme listu.

Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci preskúmal otázku na svojej schôdzi 19. marca 2024 a rozhodol sa vyzvať Výbor pre rozpočet, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy.

S úctou

Dragoș Pișlaru

NÁVRHY

- A. keďže Dánsko podalo 6. decembra 2023 žiadosť EGF/2023/004 DK/Danish Crown o finančný príspevok z Európskeho fondu na prispôsobenie sa globalizácii na pomoc pracovníkom, ktorí prišli o zamestnanie (EGF), a to v dôsledku prepúšťania v spoločnosti Danish Crown a u dvoch dodávateľov a nadväzujúcich výrobcov v Dánsku;
- B. keďže žiadosť sa týka 692 pracovníkov, ktorí prišli o zamestnanie v referenčnom období týkajúcom sa žiadosti, a to 651 prepustených pracovníkov, ktorých činnosť bola ukončená v spoločnosti Danish Crown (Danish Crown A/S) pôsobiacej v hospodárskom odvetví zaradenom do divízie 10 klasifikácie NACE Rev. 2 (Výroba potravín), a 41 pracovníkov prepustených u dvoch dodávateľov a nadväzujúcich výrobcov spoločnosti Danish Crown v regióne Nordjylland (Severné Jutsko, DK05) na úrovni NUTS 2; keďže popri týchto pracovníkoch patrí medzi oprávnených prijímateľov 59 prepustených pracovníkov, ktorých činnosť bola ukončená pred referenčným obdobím štyroch mesiacov alebo po ňom; keďže celkový počet oprávnených prijímateľov je 751;
- C. keďže Komisia dospela k záveru, že predmetná žiadosť Dánska je prípustná, pretože spĺňa intervenčné kritériá uvedené v článku 4 ods. 2 písm. a) nariadenia o EGF, v ktorom je na poskytnutie príspevku z EGF stanovená podmienka, aby počas referenčného obdobia štyroch mesiacov bolo prepustených najmenej 200 pracovníkov v podniku v členskom štáte vrátane pracovníkov, ktorí boli prepustení u jeho dodávateľov a u nadväzujúcich výrobcov, a/alebo samostatne zárobkovo činných osôb po ukončení ich činnosti;
- D. keďže Komisia prijala 29. februára 2024 návrh rozhodnutia o mobilizácii EGF v prospech Dánska s cieľom podporiť opätovné začlenenie 390 dotknutých prijímateľov, t. j. pracovníkov prepustených v dôsledku zatvorenia bitúniku Danish Crown v Sæby, do trhu práce;
- E. keďže Danish Crown je skupina dánskych potravinárskych spoločností, ktoré sa zaoberajú mäsiarstvom, spracovaním a predajom hlavne bravčového a hovädzieho mäsa; keďže udalosťou, ktorá viedla k tomuto prepúšťaniu, bolo zatvorenie bitúniku spoločnosti Danish Crown v Sæby v obci Frederikshavn v dôsledku poklesu počtu jatočných ošípaných;
- F. keďže dánske odvetvie bitúnkov prechádza štrukturálnou krízou; keďže počet zabitých ošípaných sa v Dánsku od roku 2005 znížil o 4,4 milióna (20 %); keďže tento pokles je vo veľkej miere spôsobený prechodom od chovu jatočných ošípaných k chovu prasiatok na vývoz; keďže vývoz prasiatok je pre dánskych poľnohospodárov ziskovejší ako výkrm jatočných ošípaných z dôvodu nízkych cien bravčového mäsa;
- G. keďže počet pracovných miest v oblasti priemyslu a výroby sa v obci Frederikshavn od finančnej krízy v roku 2008 znížil o 36 %, čo je trojnásobok celoštátnej úrovne; keďže hoci je nezamestnanosť v Severnom Jutsku nízka (3,1 % v auguste 2023), mierne preyšuje celoštátny priemer (2,8 %); keďže počet nezamestnaných v regióne sa v roku 2023 v porovnaní s rokom 2022 zvýšil o 10 %; keďže dotknuté tým boli všetky obce; keďže počet nezamestnaných žien zostal rovnaký, zatiaľ čo nezamestnanosť mužov sa zvýšila o 20 %; keďže rodová nerovnováha na regionálnom trhu práce prehlbuje

ťažkosti pri prijímaní do zamestnania; keďže muži pracujú najmä v súkromnom sektore a sú nadmerne zastúpení v poľnohospodárstve, priemysle a remeslách, zatiaľ čo ženy sú nadmerne zastúpené vo verejnej správe, vzdelávaní, zdravotníctve, kultúre a v oblasti voľného času; keďže rodové zastúpenie pracovníkov, ktorí prišli o zamestnanie v spoločnosti Danish Crown, odráža túto nerovnováhu (86 % mužov a 14 % žien); keďže podľa analýzy platformy FremKom4 je v Severnom Jutsku nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily, a to v technickej oblasti (zelená transformácia), ako aj v oblasti starostlivosti, zdravotníctva a pedagogiky (sociálna starostlivosť), pričom sa očakáva, že tento nedostatok sa ešte prehĺbi;

- H. keďže spoločnosť Danish Crown dodržala dánsky zákon o hromadnom prepúšťaní, v ktorom je zakotvený povinný postup informovania a porad so zástupcami pracovníkov; keďže tento postup umožňuje preskúmať všetky možnosti, ako sa prepúšťaniu vyhnúť alebo obmedziť jeho rozsah; keďže hneď po prijatí rozhodnutia zatvoriť pracovisko v Sæby vedenie podniku a zástupcovia pracovníkov začali rokovať o sociálnom pláne, ktorý zahŕňa ponuky na presun na iné pracovisko spoločnosti Danish Crown, individuálne poradenstvo, pracovné pohovory a pohovory zamerané na odbornú prípravu a príspevky na sťahovanie pre pracovníkov, ktorí budú presunutí na iný bitúnok spoločnosti Danish Crown; keďže v máji 2023 sa konal interný kariérny veľtrh zameraný na približne 400 interných pracovných miest v spoločnosti Danish Crown, po ktorom nasledovala autobusová prehliadka iných bitúnkov spoločnosti Danish Crown v Dánsku; keďže spoločnosť Danish Crown okrem toho prispeje sumou jeden milión dánskych korún (približne 134 050 EUR) k podielu vnútroštátneho spolufinancovania nákladov na opatrenia;
- I. keďže Dánsko potvrdilo, že opatrenia, na ktoré sa poskytuje finančný príspevok z EGF, nezískajú súčasne žiadny finančný príspevok z iných finančných nástrojov Únie;
- J. keďže Dánsko uviedlo, že koordinovaný balík personalizovaných služieb bol vypracovaný po porade s odborovým zväzom NNF v súlade s článkom 7 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2021/691;
- K. keďže v súlade s článkom 8 nariadenia Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 zo 17. decembra 2020, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027, EGF nesmie presiahnuť maximálnu ročnú sumu 186 miliónov EUR (v cenách roku 2018);

Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci preto vyzýva Výbor pre rozpočet, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

- 1. pripomína, že cieľom EGF je preukázať solidaritu s prijímateľmi a poskytnúť im podporu; domnieva sa, že finančné príspevky z EGF by mali byť zamerané najmä na aktívne opatrenia politiky trhu práce a personalizované služby zamerané na rýchle opätovné začlenenie prijímateľov do dôstojného a udržateľného zamestnania, a to buď v rámci, alebo mimo ich pôvodného odvetvia činnosti; zdôrazňuje význam prípravy pracovníkov na naliehavo potrebnú zelenú a digitálnu transformáciu európskeho hospodárstva a spoločnosti; v tejto súvislosti opätovne zdôrazňuje dôležitú úlohu Únie pri prispievaní k financovaniu kvalifikácií potrebných na spravodlivú transformáciu v súlade s Európskou zelenou dohodou, a to aj prostredníctvom EGF;

2. súhlasí s Komisiou, že podmienky stanovené v článku 4 ods. 2 písm. a) nariadenia o EGF sú splnené a že Dánsko má podľa uvedeného nariadenia nárok na finančný príspevok 1 882 212 EUR, čo predstavuje 60 % celkových nákladov vo výške 3 137 021 EUR vrátane výdavkov na personalizované služby vo výške 2 878 001 EUR a výdavkov na činnosti súvisiace s prípravou, riadením, informovaním a propagáciou, kontrolou a podávaním správ vo výške 259 020 EUR;
3. víta, že žiadosť Dánska bola vypracovaná v úzkej spolupráci s obcou Frederikshavn, Dánskou agentúrou pre trh práce a nábor pracovníkov a Radou pre trh práce v severnom Dánsku, že obec Frederikshavn usporiadala stretnutie s príslušnými vzdelávacími inštitúciami, ktoré by sa mohli zapojiť do odbornej prípravy zameranej na zvyšovanie úrovne zručností/rekvalifikáciu s cieľom zosúladiť ponuku s potrebami a očakávaniami, ako aj skutočnosť, že koordinovaný balík personalizovaných služieb bol vypracovaný po porade s odborovým zväzom NNF;
4. konštatuje, že žiadosť sa týka 751 prepustených pracovníkov, ktorých nepriaznivo zasiahlo zatvorenie bitúnku spoločnosti Danish Crown v Sæby; ďalej konštatuje, že dotknutými prijímateľmi bude celkovo 390 prepustených pracovníkov, ktorí sa majú zúčastniť na opatreniach; uznáva, že profily prepustených pracovníkov nezodpovedajú zručnostiam požadovaným na trhu práce, pretože väčšina prepustených pracovníkov má nízku úroveň formálnej kvalifikácie (46 %) alebo pomerne zastaranú kvalifikáciu a zručnosti (40 %), pričom väčšina pracovníkov, ktorých najvyšší stupeň dosiahnutého vzdelania je len primárne vzdelanie, patrí do vekovej skupiny 30 – 39 rokov, zatiaľ čo väčšina pracovníkov s odborným vzdelaním alebo prípravou (OVP) patrí do vekovej skupiny 50 – 59 rokov; berie na vedomie, že 41 % prepustených pracovníkov má migrantský pôvod a dancinu neovláda plynulo; ďalej konštatuje, že 85,90 % sú muži a 14,10 % ženy a 10 % má menej ako 30 rokov; zdôrazňuje, že pri poskytovaní personalizovaných služieb by sa mali zohľadniť osobitné potreby týchto skupín;
5. zdôrazňuje, že Dánsko potvrdilo, že opatrenia podporované z EGF nebudú financované z iných finančných nástrojov Únie;
6. poznamenáva, že personalizované služby, ktoré sa majú poskytnúť pracovníkom, pozostávajú z týchto opatrení: a) a) motivácia (kombinácia informácií, motivácie a poradenstva spolu s profilovaním pracovníkov), b) udržanie motivácie (snaha udržať u pracovníkov, ktorí prišli o zamestnanie, motiváciu zúčastňovať sa na cestách vzdelávania a zvyšovania úrovne zručností, a to ich podporou prostredníctvom individuálneho mentorstva a poradenstva, ktoré im pomôžu riešiť výzvy a minimalizovať prekážky), c) vzdelávanie a odborná príprava zameraná na všeobecné kompetencie (všeobecné vzdelávanie dospelých, v rámci ktorého si môžu zlepšiť znalosti jedného alebo viacerých predmetov na úrovni základnej školy, ako aj jazykové zručnosti v dánčine), d) odborná príprava zameraná na zvyšovanie úrovne zručností/rekvalifikáciu a e) príspevok na odbornú prípravu/hľadanie zamestnania;
7. dôrazne víta skutočnosť, že ponuka odbornej prípravy bola vypracovaná na základe viacerých štúdií, ako sú Jobbarometer 2023 (analýza miestnych potrieb pracovnej sily v obciach Frederikshavn, Hjørring, Jammerbugt a Brønderslev), správa o rovnováhe na trhu práce, ktorá poskytuje prehľad možných voľných pracovných miest, a analýza FremKom4 o zručnostiach, a že jej cieľom je zvýšiť všeobecné kompetencie (vrátane

jazykových zručností a matematickej gramotnosti) a digitálne kompetencie a zlepšiť zručnosti potrebné pre pracovné miesta, v súvislosti s ktorými bol zaznamenaný nedostatok zručností;

8. zdôrazňuje najmä význam článku 7 ods. 2 nariadenia o EGF, v ktorom sa vyžaduje, aby koordinovaný balík zohľadňoval budúce očakávané vyhliadky na trhu práce a požadované zručnosti, ktoré sú kompatibilné s prechodom na hospodárstvo, ktoré je udržateľné a efektívne z hľadiska využívania zdrojov, a to s osobitným zameraním na šírenie zručností potrebných v digitálnom priemyselnom veku;
9. pripomína možnosť osobitných časovo obmedzených opatrení v rámci koordinovaného balíka, okrem iného vrátane vyplácania príspevkov na starostlivosť o deti, ako sa stanovuje v článku 7 ods. 2 písm. b) nariadenia o EGF, s cieľom uľahčiť účasť uchádzačov o zamestnanie na navrhovaných činnostiach.